

Jaarverslag 2022

Commissie Meijers

**Permanente commissie van deskundigen in internationaal
vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht**

Inhoudsopgave

1.	Woord vooraf	3
2.	Inleiding	6
3.	Missie en werkwijze	8
4.	EU Rechtsstaatproject	11
5.	Publicaties	16
6.	Activiteiten	19
	a. Seminar Strategic Litigation	
	b. Conference in media freedom and pluralism in the EU	
7.	Bezoeken en bijeenkomsten	22
8.	Commissie Meijers in het nieuws	22
9.	Nieuwe gezichten en wisseling in de wacht van het secretariaat	28
10.	Lijst van commentaren	38
11.	Ledenlijst	39

Woord vooraf

Het jaar 2022 was een uitdagend en complex jaar op gebied van mensenrechtenbescherming en de rechtsstaat in Europa. Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Sindsdien woedt er een oorlog op Europees grondgebied. Oekraïense vluchtelingen zochten bescherming in de EU en voor het eerst werd de tot dan toe slapende Richtlijn tijdelijke bescherming ingeroepen zodat de asiolverzoeken van deze oorlogsvluchtelingen voorlopig niet hoefden te worden behandeld. Intussen bleef de rechtsstaatondermijning in Hongarije en Polen een groot punt van zorg terwijl de EU aarzelend blijft in de aanpak daarvan.

Wel oordeelde het Hof van Justitie EU in 2022 dat de Unie subsidies mag verlagen of stopzetten van EU-landen als een land democratische rechten en vrijheden niet respecteert. Het gaf daarmee een duidelijke boodschap aan Polen en Hongarije. De Europese Commissie volgde op 10 december dit jaar met de beslissing dat de corrigerende maatregelen die door Hongarije zijn genomen om de zorgen over de rechtsstaat weg te nemen, onvoldoende zijn zodat Hongarije riskeert tientallen miljarden EU-steun kwijt te raken als het de rechtsstaat niet snel op orde brengt. Inmiddels heeft de Raad ongeveer € 6,3 miljard aan vastleggingen in het kader van cohesiebeleidsprogramma's geschorst voor Hongarije. De EU-lidstaten erkennen daarbij de inspanningen van Hongarije, maar beschouwen de maatregelen als onvoldoende om de schendingen van de rechtsstaat en de risico's daarvan voor de Uniebegroting te verhelpen. Naast de Raad, blokkeert nu ook de Europese Commissie op basis van de Algemene Bepalingen verordening en de rechtsstaatconditionaliteit geld richting Hongarije.

Wat de Commissie Meijers betreft, heeft het jaar 2022 laten zien dat we invloed hebben op het publieke debat. De Commissie Meijers wordt gezien als een deskundige en onafhankelijke organisatie. Er wordt geregeld verwezen naar onze adviezen zowel in Brussel als in Nederland. Het eerste bleek tijdens een bezoek in Brussel in oktober 2022 waarin onze gastvrouwen en heren van de Europese Commissie en het Europees Parlement ons deskundige en onafhankelijke karakter meerdere keren roemden. Het tweede blijkt uit de grote hoeveelheid nationale media-aandacht die met name ons advies over de zogenoemde 'asieldeal' heeft gekregen.

De huidige mensenrechtensituatie in Europa vraagt om een actieve Commissie Meijers. We hebben dan ook veel gedaan in 2022. Er zijn notities geschreven op het gebied van non-discriminatie (over National Human Rights Institutes en de AI-verordening); asiel (over de implementatie van de richtlijn Tijdelijke bescherming door Nederland, in reactie op de kamerbrief asielopvang en over het voorstel omtrent niet-erkenning van Russische paspoorten van Oekraïners in bezette gebieden); migratie (over de Schengen Grens Code en de richtlijn Langdurig ingezetenen). Meer informatie hierover vindt u in dit verslag.

Daarnaast hebben we twee conferenties georganiseerd op het gebied van mensenrechtenbescherming en de rechtsstaat in Europa waar een groot gemêleerd publiek op af kwam: een seminar over strategisch procederen en een conferentie over mediavrijheid in kader van het project waken over de rechtsstaat.

Ook hebben we aandacht besteed aan ons eigen functioneren en onze samenstelling. We hebben met name nagedacht over mogelijkheden om diversiteit en inclusie binnen de Commissie Meijers te vergroten. Dit heeft onder meer geleid tot uitbreiding van de Commissie Meijers met een aantal CM leden met een frisse blik en ander soort expertise: Bahija Aarrass, Joske Graat, Sjaraj Lestrade en Tarlach McGonagle. Ook nemen we ons vanaf 2023 voor om in het kader van ‘nothing about us without us’ – als de tijd het toelaat – stakeholders te betrekken bij onze werkplannen, notities en commentaren.

Sinds het voorjaar van 2022 hebben we ook een gloednieuw enthousiast en deskundig secretariaat, met Barbara Safradin als secretaris en Jasper van Berckel Smit als projectmedewerker voor het Rechtsstaatproject

- Ashley Terlouw, Voorzitter

Graag dank ik hierbij de fondsen die ons steunen, het Gieskes Strijbis Fonds, de Stichting Democratie & Media, het UAF, Artikel 1, het NJCM, VluchtelingenWerk, het College voor de Rechten van de Mens en de Stichting Migratierecht Nederland. Speciale dank gaat ook uit naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken die ons projectsubsidies heeft gegeven voor 2021, mogelijk heeft gemaakt om het congres 70 jaar Vluchtelingenverdrag te organiseren en dit jaar het congres over mediavrijheid financierde, overigens met respect voor onze onafhankelijke positie.

Ook volgend jaar zal de Commissie Meijers blijven waken over de rechtsstaat in Europa en waar mogelijk invloed blijven uitoefenen op besluitvormings- en wetgevingsprocessen in de EU. Het jaar 2022 heeft laten zien dat door tijdig en adequaat te interveniëren met onze adviezen, we daadwerkelijk van betekenis kunnen zijn voor de rechtsstaat en democratie in Europa.

- Voorzitter prof. dr. Ashley Terlouw

Inleiding

In het jaar 2022 heeft de Commissie Meijers zich met haar leden ingezet voor de rechtsstaat in Europa en het beschermen van de grondrechten door het bieden van juridische analyses die problemen in EU-wetgevingsvoorstellen identificeren en aanbevelingen doen om ervoor te zorgen dat de grondrechten en de rechtsstaat worden gerespecteerd in Europa.

Ten opzichte van 2021 werd het werk van de Commissie Meijers minder beïnvloed door de coronamaatregelen. Waar we in 2021 elkaar veelal digitaal konden zien en spreken maakte 2022 weer ruimte om fysiek af te spreken. Zo hebben diverse conferenties rondom thema's als strategisch procederen en mediavrijheid fysiek plaatsgevonden.

In het jaar 2022 zijn we ook actief gaan bijdragen aan activiteiten op het gebied van de rechtsstaat in de EU. Met het driejarige project "Waken over de rechtsstaat in Europa" kiest de Commissie Meijers bewust voor een thematische focus op de rechtsstaat op nationaal en Europees niveau. Dit project draait om het adresseren van de schendingen van de rechtsstaat in Europese lidstaten enerzijds, en anderzijds de rechtsstatelijke waarborgen van Europese Agentschappen. Zoals aangehaald door de voorzitter in het 'Woord vooraf', organiseerden wij in oktober een conferentie over mediavrijheid in de EU in Brussel. We zijn er trots op de eerste partij te zijn om een conferentie te organiseren over de recent voorgestelde Europese mediawet en zoveel belanghebbenden en relevante sprekers samen te brengen.

Op het gebied van migratie en asiel was de Commissie Meijers actief met verschillende notities, waaronder de kritiek op het recente asielakkoord in Nederland. De impact hiervan was groot; zo werden wij in diverse media genoemd en hebben leden op de radio en in [dagbladen de visie van de Commissie Meijers vertegenwoordigd](#).

De Commissie Meijers nam daarnaast deel aan diverse bijeenkomsten en kennismakingsgesprekken met o.a. de staatssecretaris van Asiel en Migratie Eric van der Burg over asielkwesties en CDA-kamerlid en woordvoerder Europese Zaken Mustafa Amhaouch om onze visie m.b.t. transparantie en de rechtsstaat in de EU toe te lichten.

Onze subcommissies voor strafrecht, privacy en non-discriminatie en institutioneel recht hebben evenmin stilgezeten in 2022. Zo schreven leden van de subcommissies mee aan eerdergenoemde commentaren en spraken met belangrijke spelers in het veld, zoals het Ministerie van Justitie en Veiligheid, afdeling Artificiële Intelligentie, Ministeries van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken en verschillende Europarlementariërs. Op nationaal niveau nam de Commissie Meijers deel aan diverse deskundigenbijeenkomsten in zowel de Eerste als Tweede Kamer. Meer informatie over al deze activiteiten en meer vindt u in het vervolg van dit jaarverslag.

Het jaar 2022 was ook het jaar waarin twee leden van de Commissie Meijers benoemd werden tot hoogleraar. Zo sprak Commissie Meijers lid John Morijn op 24 juni zijn oratie uit genaamd: '[The Law and Politics of Protecting Liberal Democracy](#)' en drie maanden later, op 28 september 2022, sprak lid Frederik Zuiderveen Borgesius zijn inaugurale rede uit getiteld: 'Digitale discriminatie en differentiatie: het recht is er nog niet klaar voor'. We zijn trots dat deze leden met hun belangrijke leerstoelen onderdeel uitmaken van de Commissie Meijers.

Leden van de Cie Meijers tijdens de Heidag van september 2022

Missie en werkwijze

De Commissie Meijers bestaat uit een kern van ongeveer 40 leden die als vrijwilligers zijn verbonden aan de Commissie. De leden bestaan voor het grootste deel uit wetenschappers; een kleiner deel komt uit de advocatuur, rechterlijke macht of uit het maatschappelijk middenveld.

Het dagelijks bestuur van de Commissie bestaat uit de voorzitter, twee vicevoorzitters, de secretaris en de projectmedewerker. Het bestuur en de Commissie worden organisatorisch en inhoudelijk ondersteund door de secretaris. De secretaris voert praktische en inhoudelijke werkzaamheden voor de Commissie uit, waaronder de communicatie met de belangrijkste stakeholders op Nederlands en Europees niveau. De projectmedewerker zorgt ervoor dat het rechtsstaatsproject soepel verloopt. Het dagelijks bestuur vergadert doorgaans een keer per maand, de hele Commissie Meijers komt om de zes weken bij elkaar voor een plenair overleg.

Alle commissieleden zijn lid van een of meer van de vijf subcommissies en hebben onderling contact wanneer dat nodig is. De subcommissies richten zich op: (1) institutioneel recht, (2) asielrecht, (3) strafrecht, (4) vreemdelingenrecht en (5) privacy- en non-discriminatierecht.

De kernactiviteit van de Commissie is het schrijven van commentaren op conceptwetgeving of op conceptbeleidsnota's. Het doel van de commentaren is om wetgeving en beleid te toetsen aan internationale mensenrechtelijke uitgangspunten en principes van rechtsstatelijkheid. De meeste commentaren worden geschreven in het Engels

omdat daarin wordt gereageerd op Europese wetgeving en op Europees beleid en het van belang is dat alle Europese actoren er kennis van kunnen nemen. Alleen op Nederlandse ontwikkelingen die ook een EU-rechtelijke dimensie hebben reageert de Commissie in het Nederlands.

In de plenaire vergadering of in de subcommissies wordt besloten naar aanleiding van welke ontwikkelingen en signalen de Commissie actie onderneemt. In deze afweging is doorslaggevend of een interventie van de Commissie toegevoegde waarde kan hebben ten opzichte van de activiteiten van andere NGO's en kennisinstellingen.

De opvolging van een commentaar kan variëren van gesprekken met politici, die het onderwerp in portefeuille hebben tot deelname aan een hoorzitting van het Nederlandse of Europese parlement. Om de contacten van de Commissie relevant en actueel te houden, onderhouden de secretaris, de projectmedewerker en de commissieleden een netwerk in Brussel en in Nederland.

Het Dagelijks Bestuur van de Commissie Meijers

Van links naar rechts: Barbara Safradin, Jasper van Berckel Smit, Sanne Buisman, Evelien Brouwer

Rechtsstaatproject 2021-2023

In de periode tussen 2021 en 2023 werkt de Commissie Meijers projectmatig aan twee onderwerpen die al langer deel uitmaken van ons werk, maar in onze ogen extra aandacht behoeven: de rechtsstaat en de EU-agentschappen.

De rechtsstaat in Europa wordt bedreigd. Lidstaten als Hongarije, Polen en Malta zetten zich actief in om de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te ondermijnen. Zij komen de EU-verplichtingen op het gebied van de grondrechten niet na en negeren de arresten van het Hof van Justitie van de EU. Hierdoor dreigt het idee van Europese samenwerking op losse schroeven te komen staan.

Tegelijkertijd zijn er zorgen of de EU zelf altijd de rechtsstatelijke uitgangspunten respecteert. EU-agentschappen zoals Frontex krijgen steeds meer middelen en bevoegdheden, zonder dat er adequate rechtsmiddelen aanwezig zijn. Er zijn ingrijpende juridische hervormingen nodig om het gebrek aan transparantie en aansprakelijkheid in deze EU-agentschappen aan te pakken. Er is goede hoop op verbetering na benoeming van de nieuwe directeur Hans Leijtens in december 2022 die uitdrukkelijk heeft toegezegd als Frontex-baas veel opener te willen optreden en lidstaten aan te zullen pakken die [mensenrechten schenden](#).

Het project van de Commissie Meijers “Waken over de rechtsstaat in de EU” richt zich op deze bedreigingen van de rechtsstaat. Als onafhankelijke commissie van juristen in Nederland geven wij commentaar en aanbevelingen op juridische initiatieven en beleid van de EU. Wij pleiten voor de eerbiediging van de rechtsstaat op nationaal en EU-niveau. Wij werken hierbij ook samen met andere organisaties in de EU om druk uit te oefenen op

politici en beleidsmakers. Wij publiceren juridisch commentaar, organiseren seminars en conferenties en volgen voortdurend de ontwikkelingen op het gebied van de rechtsstaat, zowel in de lidstaten als in de EU-agentschappen.

Voor het project ‘Waken over de Rechtsstaat’ zijn wij in het afgelopen jaar actief geweest met de volgende subcommissies en leden:

Subgroep Rule of Law:

John Morijn (voorzitter), Maarten Hillebrandt, Maarten den Heijer, Nico Tuijn, Kees Groenendijk, Sanne Buisman, Anne-Marie Smit, Theo de Roos, Arriën Kruyt, Jannemieke Ouwkerk, Anna Lübbe.

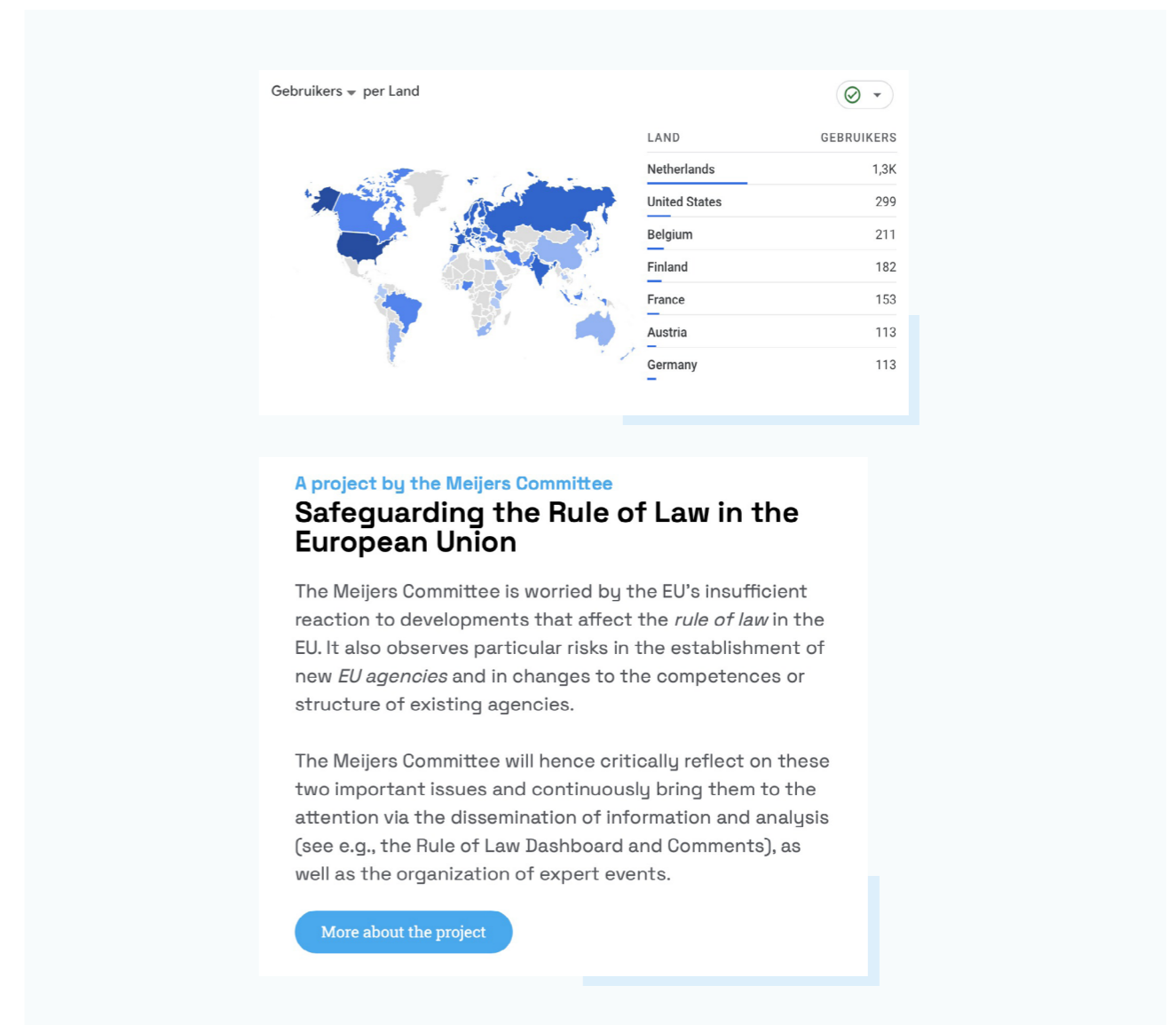
Subgroep EU-Agentschappen:

Melanie Fink (voorzitter), Jorrit Rijpma, Pim Geelhoed (plaatsvervangend voorzitter), Anne-Marie Smit, Merijn Chamon, Madalina Busuioc, Florin Coman Kund, Maarten Hillebrandt.

Onder andere door de beperkingen van de coronacrisis is besloten om het pilotproject m.b.t. de politiek in Duitsland te integreren in de deelprojecten over EU-agentschappen en de rechtsstaat in de EU. Daarnaast heeft deze crisis geleid tot het uitstel van de conferentie over mediavrijheid. Deze vond plaats op 11 oktober 2022 in Brussel (zie voor meer informatie pp. 20-21).

Impact Rule of Law website,

Onze speciale rechtsstaatwebsite werd het afgelopen jaar vaak bezocht. De beschikbare data (NB van 23 september 2022 tot en met 31 december 2022) laat zien dat er 1867 bezoeken zijn geweest aan de RoL website, door 1070 unieke bezoekers. Ons Rule of Law Dashboard, met daarin een overzicht van Hongaarse, Maltese, Poolse en Roemeense rechtsstaat-gerelateerde zaken voor het Hof van Justitie en het EHRM, werd in het speciaal 516 bezocht, door 347 unieke gasten.

Frequently Asked Questions (FAQ) kaartensets

De FAQ kaartensets worden rijkelijk gedownload. Via de Democracy Reporting International website zijn ze al meer dan 1100 keer gedownload. Ook de fysieke kaarten worden veel verspreid: samen met onze Berlijnse partner hebben we ongeveer 750 kaarten aan de man gebracht.

Toekomstblik Rechtsstaatproject

In het kader van het Rechtsstaatproject, heeft de Commissie Meijers een subsidieaanvraag ingediend bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken in mei 2022. De Commissie Meijers wil in 2022 en 2023 met verschillende activiteiten de juridische en politieke kernwaarden waarop de EU is gebaseerd – namelijk democratie en rechtsstaat – beschermen en bevorderen. De activiteiten zijn drieledig:

A. Democratie

1. Publicatie rapport EU-standaarden eerlijke verkiezingen en organisatie internationaal seminar

De werking van de Unie is gestoeld op representatieve democratie in de lidstaten. Een essentieel onderdeel van de representatieve democratie is de garantie van vrije en eerlijke verkiezingen. Vrije en eerlijke parlementsverkiezingen in lidstaten waren tot dusver een vanzelfsprekendheid, maar in het laatste decennium zijn er concrete aanwijzingen geweest van oneerlijke verkiezingen in bepaalde lidstaten. Toch vindt er tot dusverre geen systematische monitoring plaats van nationale verkiezingen in de lidstaten, noch door de EU, noch door externe instanties zoals de OVSE-ODIR.

De Commissie Meijers wil onderzoeken waarom vrije en eerlijke verkiezingen in de EU belangrijk zijn voor het functioneren van de Unie en welke rol de EU nu en in de toekomst kan en zou moeten hebben in de bescherming hiervan. In dat kader werkt de Commissie Meijers aan een Engelstalige notitie die antwoord probeert te geven op deze vragen. Op basis daarvan kan het debat in Nederland, in andere lidstaten en in de EU gericht worden gevoed.

De Commissie Meijers schrijft in deze context een rapport over de bescherming van eerlijke en vrije verkiezingen in de EU. Zodra dit is afgerond, zal het worden gepubliceerd en gedeeld met ons netwerk en verspreid op onze sociale mediakanalen. Vervolgens organiseert de Commissie Meijers een Internationaal seminar met Europees en nationaal gerenommeerde gastsprekers, met als doel Europese beleidsvorming met een juridisch onderbouwde analyse gericht te voeren. Doel is een seminar van een (halve) dag met een serie van rondetafelgesprekken. De panels zullen bestaan uit beleidsmakers, academici, journalisten, NGO's, politici en we zullen gasten uitnodigen uit verschillende lidstaten waar de vrije en eerlijke verkiezingen in gevaar zijn.

B. Rechtsstaat

2. Uitbreiding 'Rule of Law dashboard'

Na een geslaagde proefversie heeft de Commissie Meijers de afgelopen tijd het dashboard – met een overzicht van uitspraken over de rechtsstaat in verschillende lidstaten – uitgebreid. Op dit moment staan er vier lidstaten op het dashboard (POL, HON, ROE, MAL). Graag willen wij het dashboard verder ontwikkelen, professionaliseren en meer EU-lidstaten aan het dashboard toevoegen. Meer concreet zijn we voornemens om het dashboard uit te breiden met **1)** landen met een lage democratie-score: i.e. Kroatië, Bulgarije; en **2)** recentelijk 'autocratiserende landen': i.e. Slovenië, Tsjechië en Griekenland. aan het dashboard toevoegen. Meer concreet zijn we voornemens om het dashboard uit te breiden met **1)** landen met een lage democratie-score: i.e. Kroatië, [Bulgarije](#); en **2)** recentelijk 'autocratiserende landen': i.e. Slovenië, Tsjechië en [Griekenland](#).

3. 'Our Rule of Law Academy'

Naar het voorbeeld van twee in 2021 en 2022 in Groningen georganiseerde succesvolle edities van het 'Our Rule of Law Festival' – een studenteninitiatief aan de Rijksuniversiteit Groningen waarbij studenten in gesprek gingen over de huidige situatie van de rechtsstaat in de Unie met onder meer rechters, advocaten, activisten, politici en journalisten uit verschillende lidstaten – wil de Commissie Meijers een internationale, in Brussel georganiseerde variant van dit interactieve studentenevenement helpen faciliteren. Hiervoor krijgen we ondersteuning van het inmiddels ervaren organisatie-team van Groningse studenten, die hiervoor inmiddels belangstelling hebben getoond en met succes. Op 29 november vond de kick-off van de Our Rule of Law Academy plaats door prof. Kim Lane Scheppele. Gedurende een periode van januari tot maart 2023 zullen de deelnemende studenten onderzoek doen naar diverse invalshoeken rondom de rechtsstaat in Europa. De geselecteerde studenten worden

daarbij in staat gesteld elkaar en hoofdrolspelers op het terrein van de verdediging van de Europese rechtsstaat te ontmoeten en samen over uitdagingen en oplossingen te spreken. Het werk van de studenten zal uiteindelijk uitmonden in een fysiek evenement op 16 en 17 maart 2023 in Brussel. In de Brussel Campus van de Maastricht Universiteit zal een inspirerende keynote worden gegeven en krijgen de studententeams de mogelijkheid om hun ideeën te presenteren aan officials, politici, politieke assistenten en NGO's. De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging heeft ermee ingestemd om de hele groep op donderdag 16 maart te ontvangen voor een borrel en deze te gebruiken als netwerkmoment voor het Brusselse netwerk voor diplomatieke rechtsstaten.

EU-agentschappen

Het jaar 2022 stond vooral in het teken van de verdere ontwikkeling van de subgroep agentschappen. Het belangrijkste is dat we ons kleine team hebben uitgebreid met drie nieuwe leden. Madalina Busuioc, hoogleraar Politicologie en Bestuurskunde aan de Vrije Universiteit Amsterdam, Merijn Chamon, Universitair Docent Internationaal en Europees Recht aan de Universiteit Maastricht, en Florin Coman-Kund, Universitair Docent Europees recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam sloten zich allemaal aan bij de groep in de zomer van 2022.

Met deze grotere capaciteit hebben we ambitieuze plannen voor 2023. Komend jaar ligt de focus op twee overkoepelende thema's. De eerste is technologie. De toenemende mogelijkheden van gegevensverzameling door agentschappen en de afhankelijkheid van nieuwe technologieën roepen belangrijke vragen op met betrekking tot transparantie en verantwoording. Vooral het voorstel van de Commissie voor een EU-wet inzake kunstmatige intelligentie dat momenteel wordt besproken, evenals de recente zaak C-817/19

Ligue des droits humains, waarover het Hof van Justitie van de EU in juni 2022 heeft beslist, bieden een uitstekende gelegenheid voor de Commissie Meijers om vanuit rechtsstatelijk perspectief mee te doen.

Het tweede overkoepelende thema betreft nieuwe mechanismen voor verantwoording. Met name in de context van het Europees Openbaar Ministerie (EPPO) heeft de EU-wetgever mechanismen voor verantwoording ontwikkeld die veel verder gaan dan wat we tot nu toe in het EU-recht kenden, met name met betrekking tot de betrokkenheid van nationale rechtbanken.

Het komende jaar zal de Commissie Meijers de eerste stappen zetten voor de oprichting van een EPPO-waarnemingscentrum om te monitoren hoe deze veranderingen in de praktijk worden geïmplementeerd en om hun potentieel voor andere EU-organen en -agentschappen te onderzoeken.

Meijers
Committee

UNL@
EU

StER | Research Centre
for State and Law
Radboud University

Maastricht University
Campus Brussels

THE good LOBBY

THE good LOBBY
Prof's

EU Agencies

In the coming years, the Meijers Committee sees particular risks in the establishment of new EU agencies in changes to the competences or structure of existing agencies. A reason for concern is, for example, the lack of clarity in the control of the exercise of powers by these agencies and the legal position of citizens vis-à-vis these institutions. Many improvements to the legal structure of these institutions are needed to ensure their accountability and transparency.

The agencies in the field of asylum and migration, but also in the field of criminal law cooperation, have been given increasing competences over the last decade. In the area of criminal justice, these include the agencies OJAF (European Anti-Fraud Office), Europol, Eurojust and the European Public Prosecutor's Office (EPPO, to become operational in 2021). In the field of asylum, there is the European Asylum Agency and the European Border and Coast Guard (formerly HDG-EX). There is a lack of clarity regarding the competences of – and the responsibility for – these agencies. It should be transparent how these institutions work, which decisions are made and how, and how supervision and control are exercised by elected representatives. Currently, this is not sufficiently the case. At several agencies there are doubts about the control and supervision by parliaments, the protection of fundamental rights and the accessibility of complaint procedures.

To illustrate this last point, there is a great deal of confusion as to what legal remedies are available to citizens when they wish to file a complaint against EU agencies, for example in the context of a criminal prosecution (under the responsibility of the EPPO) or in the context of data collection and use (by, for example, Eurojust). In many cases, it is simply not clear to which judicial forum in which Member State the citizen can or must turn. Recent rules on the mutual communication between the many information systems that EU agencies also work with (such as the Schengen Information System, the Visa Information System, Eurodac, ECRIS, etc.) have only increased this concern.

Brieven en commentaren

In 2022 publiceerde de Commissie Meijers twaalf brieven en commentaren. Deze commentaren varieerden in rechtsgebieden. Zo zijn er commentaren geschreven op het gebied van het strafrecht, vreemdelingenrecht, asielrecht, non-discriminatie recht en institutioneel recht. Brieven en commentaren vormen de basis van het werk van de Commissie Meijers. Op basis van onze inhoudelijke teksten bepleiten we onze aanbevelingen bij politici, beleidsmakers en bestuurders in de EU. Daarnaast heeft de Commissie Meijers in het jaar 2022 ook informele input gegeven aan de LIBE-commissie met voorstellen voor herzieningen van de Europese Verdragen.

Commentaar uitgelicht:

[Reactie van de Commissie Meijers op de Kamerbrief inzake besluitvorming omtrent de opvangcrisis](#)

Het kabinet heeft als onderdeel van de zogenoemde 'asieldeal' een aantal maatregelen voorgesteld. De Commissie Meijers heeft grote zorgen over de verenigbaarheid van deze maatregelen met het EU-recht. De voorstellen ten aanzien van de nareis van gezinsleden zijn in strijd met de doelstelling en diverse bepalingen van de Gezinsherenigingsrichtlijn. De Commissie Meijers zet in dit commentaar uiteen dat de richtlijn vereist dat lidstaten gezinshereniging van vluchtelingen zo spoedig mogelijk faciliteren en dat zij daarbij niet de eis mogen stellen dat het gezinslid beschikt over passende huisvesting. De Commissie Meijers roept de staatssecretaris dan ook op om deze maatregel als – ook de maatregelen over het verlengen van de beslistermijn in de asielprocedure en hervatten van Dublinoverdrachten aan Griekenland – in te trekken omdat deze strijdig zijn met de Europese wetgeving. Over dit commentaar is bericht door verschillende media, waaronder Trouw en NRC.

Commentaar uitgelicht:

[Comment on the Commission's Proposal to recast Directive 2003/109 on the status of long-term resident third-country nationals \(COM\(2022\) 650\)](#)

Richtlijn 2003/109 betreffende de status van langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen is al bijna twee decennia van kracht. In april 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel gepubliceerd tot wijziging van deze richtlijn.

Het voorstel vergemakkelijkt de verkrijging van de EU-status van langdurig ingezetene door een grote groep onderdanen van derde landen.

De belangrijkste belemmeringen voor mobiliteit binnen de EU en werkgelegenheid in andere lidstaten worden weggenomen. Tegelijkertijd is er nog een aantal kwesties die beter kunnen. In dit commentaar bespreekt de Commissie Meijers de belangrijkste voorgestelde verbeteringen en doet daarnaast aanbevelingen over kwesties waar het voorstel de huidige bescherming vermindert, nieuwe risico's introduceert voor personen met de EU-status of de richtlijn niet in overeenstemming brengt met grondrechten zoals verankerd in het EU Handvest.

Commentaar uitgelicht:

[notitie betreffende de gebrekkige toepassing van de Tijdelijke beschermingsrichtlijn in Nederland](#)

Oekraïense vreemdelingen komen in aanmerking voor tijdelijke bescherming onder de Tijdelijke beschermingsrichtlijn. In deze richtlijn krijgen zij een aantal materiële rechten toebedeeld. Het eerste recht dat in hoofdstuk III van de richtlijn wordt genoemd, is het recht op een verblijfstitel (artikel 8). In Nederland is de Tijdelijke beschermingsrichtlijn omgezet door de tijdelijk beschermde te verplichten een asielverzoek in te dienen om in aanmerking te komen voor het afgekondigde tijdelijke beschermingsregime.

Gedurende deze periode verblijft de persoon die tijdelijke bescherming geniet rechtmatig in Nederland als asielzoeker hetgeen betekent dat hij slechts een asielzoekersidentiteitsdocument en dus geen verblijfsvergunning krijgt. De Commissie Meijers zet in dit commentaar uiteen dat dit in de praktijk leidt tot allerlei obstakels waardoor het voor vreemdelingen uit Oekraïne uiterst moeilijk is hun rechten uit de richtlijn uit te oefenen. De Commissie benadrukt in dit commentaar dan ook dat afgifte van een verblijfsvergunning van het grootste belang is voor de uitoefening door de tijdelijke beschermde personen van de hen toegekende rechten. De Europese Commissie heeft aangegeven het commentaar te betrekken bij de evaluatie van de bescherming van Oekraïners.

Commentaar uitgelicht:

[Note on the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council- A more inclusive and protective Europe: extending the list of EU crimes to hate speech and hate crime – 9 December 2021 \(COM\(2021\) 777 final\)](#)

Op 9 december 2021 maakte de Europese Commissie haar voornemen bekend om haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven als misdaadgebied toe te voegen aan artikel 83, lid 1 VWEU. De Commissie Meijers juicht het initiatief van de Commissie toe, omdat het een serieus probleem aanpakt dat de fundamenten van de EU raakt. Toch is de commissie Meijers van mening dat alvorens actie te ondernemen voor EU-harmonisatie van het nationale strafrecht op dit gebied, een aantal zaken verbeterd moeten worden. De Commissie Meijers signaleert ruimte voor verbetering op de volgende punten: **1)** (offline) haat zaaing; **2)** aanzetten tot haat en het recht op vrijheid van meningsuiting, vrijheid

van godsdienst/overtuiging en vrijheid van vereniging en vergadering; **3)** aanzetten tot haat, criminalisering en de rol van online platforms; **4)** haatmisdrijven en het grensoverschrijdende element; **5)** haatmisdrijven en hoe deze strafbaar te stellen; **6)** discriminatiegronden; **7)** gender en de relatie van de mededeling met het voorstel voor een richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, en tot slot **8)** herstelrecht. In dit commentaar doet de Commissie Meijers enkele concrete aanbevelingen met betrekking tot de bovengenoemde onderwerpen.

[Comments of the Meijers Committee on the proposal for a Decision on the non-recognition of Russian travel documents issued in occupied foreign regions](#)

Op 6 september 2022 heeft de Europese Commissie een voorstel ingediend voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake de niet-erkenning van Russische reisdocumenten afgegeven in bezette buitenlandse regio's (COM(2022)662). Op 12 oktober 2022 heeft de Raad van Ministers van de EU overeenstemming bereikt over zijn mandaat voor de onderhandelingen met het Europees Parlement over dit voorstel (Raadsdocument 13192/22). De Commissie Meijers juicht het politieke doel van het instrument toe, namelijk het tot stand brengen van een uniforme praktijk in alle EU-lidstaten en een duidelijk signaal aan Rusland en aan de inwoners van de bezette gebieden dat de EU- en EER-lidstaten dergelijke paspoorten niet accepteren, dan wel voor de afgifte van een Schengenvisum, dan wel voor het overschrijden van de buitengrenzen van het Schengengebied. Tegelijkertijd gaan we in onze brief in op bepaalde elementen van het voorstel die naar onze mening verdere overweging en aandacht behoeven. We drongen onder meer aan om in het Besluit de volgende zin toe te voegen:

"This decision shall not affect the Union asylum acquis and in particular the right to apply for international protection." Onze eerste suggestie werd overgenomen door de EU wetgever. Ze werd als amendement ingediend door het EP (zie document P9TA(2022)0379, het vierkolommen document 14094/22 van 27 oktober, p. 22) en uiteindelijk door de Raad aanvaard (zie Raadsdocument 15173/22 van 25 november) en staat dus ook in de uiteindelijke versie van artikel 2 van het Besluit 2022/2512 van Raad en EP van 14 december 2022, Pb EU 2022 L 326/1. Deze brief is een mooi voorbeeld van snel en effectief optreden van de Commissie Meijers en laat daarbij de impact zien van ons werk met betrekking tot het succesvol beïnvloeden van EU wetgeving.

Activiteiten

- Seminar *Strategic litigation*

Op 16 september organiseerde de Commissie Meijers een seminar over het thema strategisch procederen en de bescherming van de rechtsstaat en mensenrechten in de EU. Dit seminar ging in op het onderwerp strategisch procederen door verschillende specifieke proceszaken te onderzoeken en de mogelijke rol van de Commissie Meijers op dit gebied. Zes sprekers belichten verschillende sub-thema's

Jelle Klaas

directeur procesvoering en bedrijfsjurist bij PILP

illustreerde hoe strategisch procederen.

ingezet kan worden om verschillende groepen in de samenleving te vertegenwoordigen die hindernissen ondervinden bij het verkrijgen van toegang tot het recht.

Stefan Salomon

Assistent Professor Europees Recht bij de afdeling Europese Studies van de Universiteit van Amsterdam

lichtte 6 voorwaarden toe voor strategisch procederen om succesvol te zijn in de EU-rechtsorde:

1. creëren van een sterke nationale rechtsorde;
2. voldoende economische middelen;
3. expertise op het gebied van EU- recht is cruciaal;
4. veranderend perspectief op. prejudiciële vragen;
5. Het EU-recht heeft een comparatief voordeel ten opzichte van het nationale recht;
6. rol van de nationale rechter en zijn/haar expertise op het gebied van EU-recht

Lisa-Marie Komp

advocaat, Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers en Universitair Docent Vrije Universiteit Amsterdam

onderstreepte de rol van nationale rechtbanken in het aandringen op verandering.

Grusa Matevzic

senior legal officer binnen het vluchtelingenprogramma van het Hongaarse Helsinki-comité

illustreerde aan de hand van verschillende pilotcases welke obstakels kunnen worden ondervonden bij strategische procesvoering, specifiek in het geval van Hongarije.

Anton Ekker

Ekker Advocatuur

illustreerde de rol van strategisch procederen in verschillende zaken over grootschalige en complexe gegevensverwerking, zoals de SyRi- en Uber-zaken.

Jasper Krommendijk

associeerde professor UvA

benadrukte dat strategisch procederen een manier is om het recht in goede banen te leiden en verschillende groepen in de samenleving te helpen en te vertegenwoordigen bij het verkrijgen van toegang tot het recht; implementatie van Europese wetten en uitspraken op nationaal niveau is daarbij van belang.

Wat betreft de mogelijke bijdrage van de Commissie Meijers aan strategisch procederen, heeft dit seminar geïllustreerd dat hier geen eenduidig antwoord op bestaat. Tegelijkertijd zijn verschillende ideeën en observaties besproken, zoals:

- 1) Assisteren bij expertise en amicus curiae; zo worden adviezen van de Commissie Meijers goed gebruikt door ngo's zoals VluchtelingenWerk.
- 2) Een onderwerp op de agenda zetten dat verborgen of verwaarloosd was. Bedenk hoe we instellingen zoals VluchtelingenWerk kunnen activeren om een zaak aan te pakken.
- 3) Blijf de nadruk leggen op de uitvoering van de wet en adviseer ook de Europese Commissie om inbreukprocedures in te leiden.
- 4) Advocaat voor het doorgeven van hoorzittingen.
- 5) Pleitbezorger voor meer gebruik van voorlopige maatregelen door de EC.
- 6) Pleiten voor lidstaten om actiever in te grijpen in zaken die een sterke rechtsstaatverbinding hebben.
- 7) Betrek gemeenschappen meer: 'nothing about us without us'
- 8) Andere belangrijke vragen om over na te denken. Hoe pleiten voor meer strafrechtelijke expertise bij het HvJ-EU?

[Conference on Media Freedom and Pluralism in EU Law \(11 Oct 2022, Brussels\)](#) [Conference on Media Freedom and Pluralism in EU Law \(11 Oct 2022, Brussels\)](#)

De Commissie Meijers organiseerde op 11 oktober 2022 in Brussel een conferentie over mediavrijheid en pluralisme in het EU-recht, die voortbouwde op ons recente rapport over mediapluralisme. Om een discussie op gang te brengen, bestond de conferentie uit twee panels, die zich richtten op de mate waarin de bestaande mogelijkheden voor juridische stappen van de EU voldoende bescherming bieden voor de vrijheid en het pluralisme van de media in de lidstaten, en of de recentelijk voorgestelde European Media Freedom Act (EMFA) het potentieel om in te spelen op de geïdentificeerde problemen. Onze vooraanstaande panelleden waren Ramona Strugariu (MEP RENEW), Prof. Elda Brogi (European University Institute), Maria Luisa Stasi (ARTICLE 19), Maciej Styczen (Europese Commissie, DG CNECT), Prof. Tarlach McGonagle (Universiteit van Amsterdam; Leiden), en Oliver Money-Kyrle (International Press Institute).

Spreker Jelle Klaas aan het woord over zijn organisatie PILP

Cie Meijers lid Sadhia Rafi aan het woord over strategisch procederen tijdens de Heidag

Tarlach McGonagle aan het woord in Brussel over mediavrijheid in de EU

Europees Parlementariër Ramona Strugariu aan het woord over mediavrijheid in de EU.

Bezoeken en bijeenkomsten

Asiel

Op het terrein van asiel nam de Commissie Meijers deel aan diverse bijeenkomsten en afspraken. Op nationaal niveau sprak de Commissie Meijers in augustus 2022 met de staatssecretaris asiel en migratie, Eric van der Burg, over de huidige asielcrisis en de Nederlandse maatregelen. Het jaar 2022 was ook het jaar waarin de Commissie Meijers veel in het nieuws kwam n.a.v. onze notitie over de opvangcrisis. Zo zijn we genoemd in een item over nareismaatregelen in het nieuwsprogramma [Even tot Hier](#).

Ook hebben CM leden in diverse nieuwsprogramma's deelgenomen om onze notitie in reactie op de kamerbrief inzake de opvangcrisis toe te lichten. Zo heeft CM lid Karin de Vries opgetreden in [Radio 1](#) en CM lid Jorrit Rijpma in [Nieuwsuur](#) naar aanleiding van onze reactie op de kamerbrief inzake de asielopvang. Verder werd de Commissie Meijers geïnterviewd door diverse dagbladen zoals [Trouw](#) en [Omroep Gelderland](#).

Commissie Meijers wordt genoemd in item over het asielakkoord in het programma [Even tot hier](#)

Vreemdelingenrecht

De subcommissie vreemdelingenrecht heeft zich in 2022 met name gericht op thema's zoals de hervormingen binnen de Schengen Grens Code en Richtlijn 2003/109 betreffende de status van langdurig ingezetene onderdanen van derde landen. Daarnaast heeft Cie Meijers lid Kees Groenendijk regelmatig contact gehad met Europees Parlementariër Damian Boeselager (rapporteur voor de recast van de Richtlijn 2003/109 betreffende de status

van langdurig ingezetene derdelanders) en zijn medewerkers over het recast-voorstel van Richtlijn 2003/109 over de (concept)amendementen van de rapporteur en van andere Europees Parlementariërs op het voorstel van de Europese Commissie. Ook heeft Kees Groenendijk herhaaldelijk contact gehad met Europees Parlementariër Tineke Strik (de schaduw-rapporteur)

Verdere bijeenkomsten

Daarnaast bracht het Dagelijks Bestuur van de Commissie Meijers een bezoek aan Brussel in oktober 2022. Zo sprak de Commissie Meijers tijdens dit bezoek met het LIBE-secretariaat van het Europees Parlement, de Europese Commissie, European Parliamentary Research Service en het team van Europarlementariër Tineke Strik. Ook op het gebied van privacy- & non-discriminatie recht, institutioneel recht, strafrecht en de rechtstaat was de Commissie Meijers actief. Noemenswaardige bijeenkomsten zijn onder andere:

- 1) Een gesprek met het Ministerie Justitie & Veiligheid, afdeling Artificiële Intelligentie
- 2) Gesprek m.b.t. subsidieaanvraag 'Waken over de Rechtsstaat' met Ministerie van Binnenlandse Zaken Directie Kennis, Internationaal, Europa en Macro- economie 14 april 2022
- 3) Kennismaking met woordvoerder Europese Zaken, tweede Kamerlid CDA Mustafa Amhaouch over de rechtsstaat, democratie en transparantie in de EU en NL (John Morijn, Jasper van Berckel Smit, Barbara Safradin) 8 juni 2022
- 4) Seminar Public Prosecution Services and the Rule of Law in Europe – Leiden Law Conferences met twee CM leden als sprekers: John Morijn & Pim Geelhoed 16 juni 2022
- 5) Europees Parlement, LIBE-AFCO joint public hearing "Rule of law mechanisms in the EU" 20 juni 2022, waar CM lid John Morijn een bijdrage heeft geleverd.

- 6) Vervolggesprek m.b.t. subsidieaanvraag 'Waken over de Rechtsstaat' met Ministerie van Binnenlandse Zaken – Directie Kennis, Internationaal, Europa en Macro-economie 11 augustus 2022
- 7) Gesprek John Morijn met Maryse Groen, Plaatsvervangend hoofd afdeling EU, Directie Europese en Internationale Aangelegenheden, Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- 8) Input gegeven bij de rondetafel Europese informatievoorziening Vaste Kamercommissie Europese Zaken, 2 februari 2022 (position paper en informatieoverzicht al opgesteld en gecirculeerd in 2021) (door Maarten Hillebrandt)

Blik vooruit – subcommissies

Vanuit de verschillende subcommissies zal in het jaar 2023 vooral een focus gelegd worden op het schrijven van notities op het terrein van asiel-, migratie-, institutioneel-, straf- en non-discriminatie- & privacyrecht.

Zo is het streven om binnen de subcommissie strafrecht een notitie uit te brengen over o.a. het voorstel m.b.t. de Police Code en een signalering op te stellen m.b.t. het EU materieel strafrecht. Binnen de subcommissie asiel zal gefocust worden op het thema, migratie-instrumentalisering, de Tijdelijke beschermingsrichtlijn en het naleven van diverse richtlijnen binnen het Gemeenschappelijk Europees Asielbeleid.

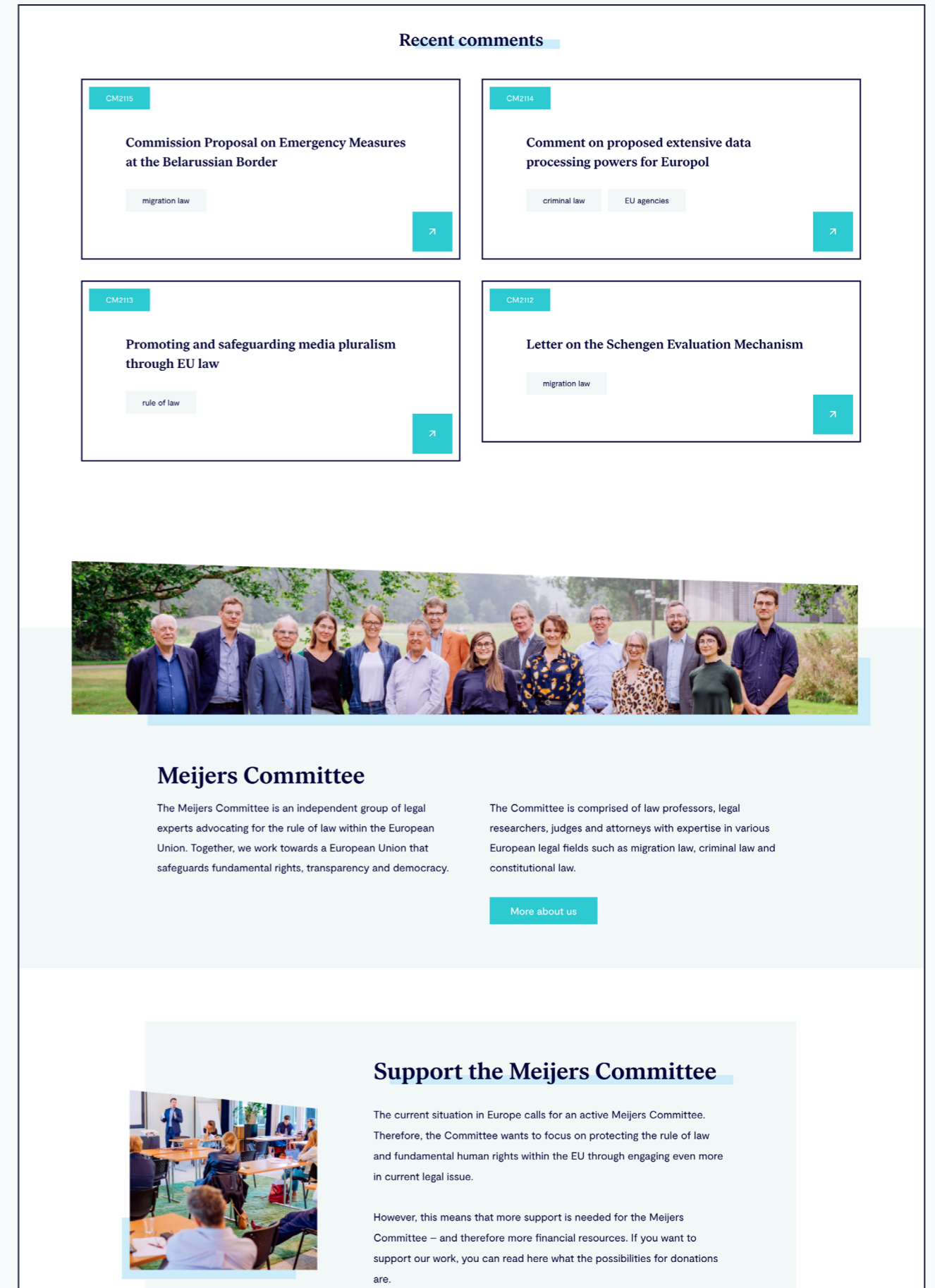
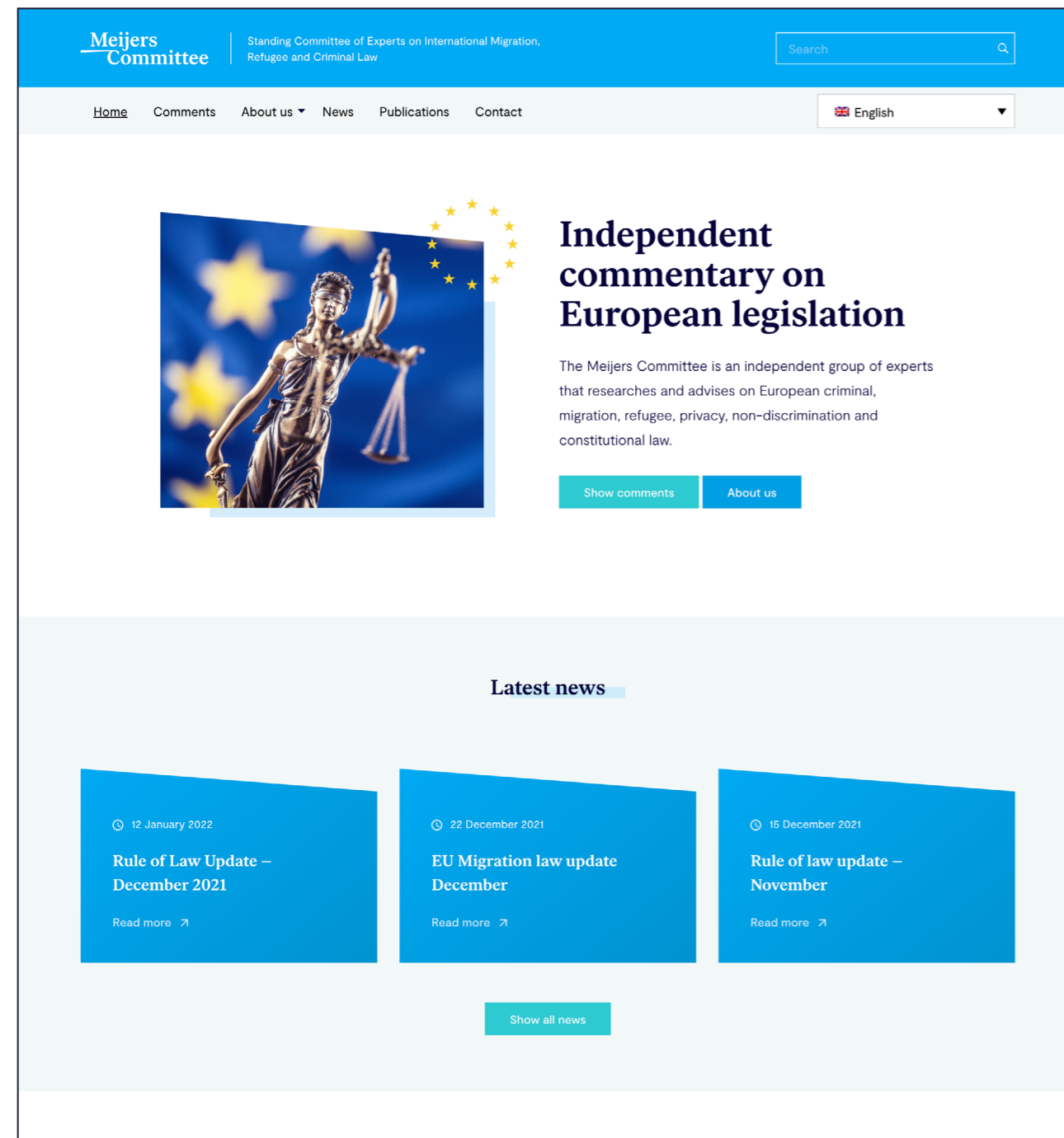
De subcommissie vreemdelingenrecht zal zich in 2023 verder bezighouden met thema's zoals de Terugkeerrichtlijn, klimaatmigratie, de Gezinsherenigingsrichtlijn en het onderscheid in behandeling tussen diverse categorieën vreemdelingen zoals asielzoekers en tijdelijk beschermden.

De subcommissie institutioneel recht werkt momenteel aan een notitie over de Europawet. Voorts wordt er binnen deze subcommissie in de aankomende periode aandacht besteed aan het thema rondom EU-geldstromen en de Intergovernmental Conference of Europe, specifiek voorstellen voor verdragswijzigingen.

Tot slot zal de subcommissie non-discriminatie & privacyrecht zich de komende periode vooral inzetten op de voorstellen van de Europese Commissie m.b.t. een Advanced Passenger Information (API) richtlijn en een Artificial Intelligence verordening. Het afgelopen kwartaal hebben leden van deze subcommissie daarnaast tijd besteed aan het nadenken over de vorm en inhoud van een conferentie met betrekking tot de spanningen en belemmeringen van het verzamelen van gegevens over ras en etnische afkomst binnen Nederland en de EU. Het streven is om deze conferentie te laten plaatsvinden in oktober 2023. Het organiserend comité zal naast de secretaris, Barbara Safradin, bestaan uit een aantal leden van de subcommissie non-discriminatie- & privacyrecht zoals Nilza Pinto, Arriën Kruyt en Sarah Eskens.

Nieuwe website en huisstijl

In 2022 is de Commissie Meijers zich meer gaan inzetten op het communiceren van haar commentaren naar een breder publiek. De website heeft in juni 2022 een verdiepingsslag gekregen om zo meer overzicht te creëren voor belangstellenden in de rechtsstaat binnen de EU. Onze logo's zijn door het bedrijf Okaia vernieuwd tot een modern, bij ons passend design en daarnaast is de website gebruiksvriendelijker geworden. Wij zijn blij met de ontwerpen die het bureau Okaia voor ons gemaakt heeft. Op deze manier kunnen we een nog breder publiek betrekken bij de rechtsstatelijke ontwikkelingen van Europa.

Nieuwe gezichten

In 2022 is de Commissie Meijers uitgebreid met een aantal leden met een frisse blik en ander soort expertise: Bahija Aarrass (subcommissie migratie), Joske Graat (subcommissie strafrecht), Sjaraj Lestrade (subcommissie strafrecht) en Tarlach McGonagle (subgroep Rule of law). Wij zijn verheugd om Joske, Bahija, Sjaraj en Tarlach te verwelkomen als nieuwe leden van de Commissie Meijers.

Bahija Aarrass - Universitair docent staats- en bestuursrecht

Bahija Aarrass is universitair docent staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zij is aan dezelfde universiteit gepromoveerd op het thema 'mensenrechten en migratierecht'. Binnen dit thema richt zij zich op verschillende onderzoeksonderwerpen, zoals de rechterlijke toetsing in Europees en nationaal (migratie)recht en de invloed van digitalisering op grondrechten. Zij heeft tevens veel ervaring als docente in het migratierecht en het staats- en bestuursrecht. Zij werkte ruim 10 jaar als docente/onderzoekster aan de Vrije Universiteit en 2,5 jaar aan de Open Universiteit. Zij is verder redactielid van Asiel- en Migrantenrecht en lid/plv. voorzitter van de bezwaarschriftencommissie Haarlem.

Joske Graat - Universitair Docent (Europees) Strafrecht

Joske Graat is in januari 2015 begonnen als promovenda aan de Universiteit Utrecht en werkt momenteel als Universitair Docent Europees (straf) recht aan de Utrecht Universiteit. Haar onderzoek richt zich op de bescherming van burgers tegen willekeurige inmenging in hun rechtspositie in de Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Recht. Zij is verbonden aan het Utrecht Centre for Regulation and Enforcement in Europe (RENFORCE). Voordat Joske aan haar promotieonderzoek begon, werkte ze als docent strafrecht voor de Universiteit Utrecht. Daarnaast deed ze als junior onderzoeker een half jaar vergelijkend onderzoek naar internationale en Europese regelgeving met betrekking tot klokkenluidersbescherming en naar de nationale klokkenluiderswetgeving van Luxemburg, de VS, het VK, Slovenië en Roemenië.

Sjarai Lestrade - Universitair hoofddocent strafrecht

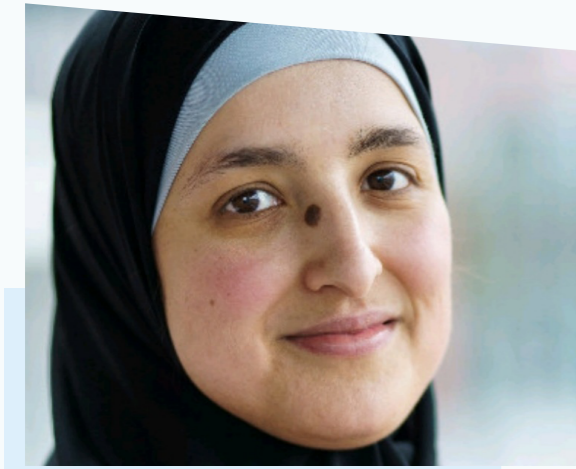
Sjarai Lestrade is sinds 2019 als universitair docent en daarna als universitair hoofddocent strafrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen verbonden. Van 2017 tot 2019 was zij universitair docent straf(proces) recht aan de EUR. Zij studeerde strafrecht en bedrijfseconomie in Nijmegen en Europees recht in Fribourg (Zwitserland). In 2018 promoveerde zij op een onderzoek naar de strafbaarstelling van mensenhandel. Lestrade geeft onderwijs zowel op het terrein van het formele als het materiële strafrecht als het Europees strafrecht. Sjarai Lestrade is daarnaast rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbank Gelderland. Zij verzorgt het commentaar op de Uitleveringswet voor Tekst & Commentaar Internationaal strafrecht en op de rubriek zeden voor Tekst & Commentaar Strafrecht.

Tarlach McGonagle - Hoogleraar Media en informatiesamenleving

Tarlach McGonagle is opleidingsdirecteur van de master Informatierecht en associate professor bij het IViR. Tevens is hij Hoogleraar Mediarecht & Informatiesamenleving bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden. Zijn deeltijdse leerstoel wordt gefinancierd door het Leids Universitair Fonds. McGonagle is gespecialiseerd in internationale en Europese mensenrechten, met name op het gebied van vrijheid van meningsuiting en religie, rechten van minderheden en culturele en linguïstische rechten. Daarnaast is hij gespecialiseerd in internationale, Europese en vergelijkend mediarecht en beleid. Thema's als pluralisme, diversiteit, tolerantie en "hate speech" hebben een centrale plek in zijn onderzoek.

Nieuw lid aan het woord

Bahija Aarrass, lid sinds september 2022

Bahija Aarrass is sinds september 2022 lid van de Commissie Meijers. Wij interviewden haar over o.a. haar achtergrond en drijfveren om lid te worden.

Kun je iets meer over jezelf en je achtergrond vertellen?

Mijn naam is Bahija Aarrass, ik ben universitair docent bij de Vrije Universiteit en hou me in mijn onderzoek bezig met mensenrechten, migratierecht en digitalisering en de wisselwerking daartussen. Ik heb mijn studietijd ook bij de VU doorgebracht en heb in mijn beginjaren als overheidsjurist gewerkt. Vervolgens heb ik jarenlang aan de VU als docent en onderzoeker gewerkt, en vervolgens aan de Open Universiteit als universitair docent. Sinds kort bent ik teruggekeerd naar mijn alma mater, de VU, bij de afdeling Staats- en bestuursrecht. Ik ben naast lid van de Commissie Meijers, ook lid van de Bezwarencommissie Haarlem.

Over mijn achtergrond: mijn wieg stond in Noord-Marokko en ik ben als dochter van een gastarbeider op jonge leeftijd naar Nederland gekomen. Ik ben Amsterdamse in hart en nieren en woon (dus) in Amsterdam, met mijn gezin, man, twee kinderen en kat.

Wat is de reden dat je lid bent geworden van de Commissie Meijers?

Ik ben door de voorzitter van de subcommissie 'migratie' gevraagd om hen te komen versterken. Ik had al eerder over de Commissie Meijers gehoord en was onder de indruk van de professionaliteit en doortastendheid van de notities die de Commissie uitbrengt. Voor mij was de doorslaggevende reden om me aan te sluiten dat ik mijn juridische expertise over de thema's mensenrechten en rechtsstaat kan inzetten om de rechtspositie van burgers al in de voorfase van wet- en regelgeving te (trachten te) verbeteren.

zorgvuldige en deskundige adviezen en commentaren, met name bij het thema (Europees) migratie- en asielrecht. Ik wil met name ervoor waken dat de stem van de kwetsbare burger verdrongen wordt in het geheel van beleid en regelgeving.

Aan welke commentaren wil je graag gaan bijdragen?

Commentaren op het gebied van migratie- en asielrecht. Gezien de huidige ontwikkelingen op Europees en nationaal niveau zal een kritisch geluid bij alle maatregelen en voornemens op dat gebied nodig blijven. Daarnaast is ook digitalisering en de mogelijk ingrijpende gevolgen die dit heeft voor de (kwetsbare) burger een belangrijk thema, wat mij betreft.

Wat weten de meeste collega's niet van jou?

Dat ik van voetbal (kijken) hou (de buitenspelregel kan ik moeiteloos uitleggen en dat ik vroeger gebasketbald heb (wekt schijnbaar veel verbazing gezien mijn lengte).

Wat zou je de Europese wetgevers willen meegeven als het gaat om de rechtsstaat in Europa?

Dat we niet alleen oog moeten hebben voor de usual suspects in dat kader, zoals de ontwikkelingen in Oost-Europa laten zien. Maar dat we ook minstens zo kritisch moeten staan ten opzichte van de opkomende sentimenten dichterbij huis.

Dr. Bahija Aarrass, CM lid bij de subcommissie vreemdelingerecht

Wisseling van de wacht in het secretariaat van de Commissie Meijers

Vanaf mei 2022 heeft er een wisseling van de wacht plaatsgevonden binnen het secretariaat van de Commissie Meijers. Secretaris Barbara Safradin heeft per 1 mei de taken overgenomen van oud-secretaris Willem Hutten. Ook hebben we een nieuwe projectmedewerker voor het rechtsstaatsproject: Jasper van Berckel Smit heeft per 1 juni 2022 de taken overgenomen van Tamara Karg. Stagiair Elisa Scroccaro is per juni gestopt. Vanaf januari 2023 zullen wij een stagiair in dienst nemen voor het project.

Hoe vergaat het Jasper en Barbara de afgelopen maanden bij de Commissie Meijers? Zij interviewden elkaar over hun ervaringen.

Barbara: kun je iets meer vertellen over wat je drijfveren waren om te starten bij de Commissie Meijers?

Jasper: wat mij erg aansprak aan het werk van de Commissie Meijers was dat deze groep door middel van deskundigheid en onderzoek impact probeert te genereren in Brussel en Den Haag. Deze vorm van toegepaste wetenschap leek mij erg interessant naast mijn werk als promotieonderzoeker aan de UvA. De werkvelden waarin de CM actief is spraken mij ook erg aan.

Jasper: je werkt hier nu sinds mei 2022, is het wat je had verwacht?

Barbara: zeker, boven verwachting. Binnen dit werk kom je veel mensen tegen die binnen allerlei rechtsgebieden actief zijn. Dit inspireert enorm. Wat ik ook zo fijn vind aan deze functie is de vrijheid die je krijgt om zelf ideeën te bedenken waar de Commissie Meijers actief op kan inzetten.

Geen enkele dag is hetzelfde, en dat maakt het juist zo leuk. De ene dag reis je naar Brussel af om te spreken met Europarlementariërs, de andere dag schrijf je inhoudelijke stukken. Ook vind ik het geweldig dat je echt impact kunt maken door je in te zetten voor thema's die de rechtsstaat van de Unie raken.

Barbara: en hoe is dit voor jou?

Jasper: over het algemeen voldoet het aan m'n verwachtingen. Wat ik niet had verwacht is dat ik erg veel vrijheid heb om zelf inhoudelijk bij te dragen aan het werk van de CM, bijvoorbeeld bij het schrijven van notities en aanbevelingen.

Barbara: kun je iets meer vertellen over jouw rol als projectmedewerker?

Jasper: als projectmedewerker zorg ik ervoor dat het werk binnen het rechtsstaatsproject soepel verloopt, lever ik een inhoudelijke bijdrage aan de stukken die de Commissie Meijers naar buiten brengt en vertegenwoordig ik de Commissie Meijers tijdens externe evenementen. Als projectmedewerker ben ik ook betrokken binnen het dagelijks bestuur.

Jasper: wat doet een secretaris van de Commissie Meijers zoal?

Barbara: als secretaris ben ik de spin in het web en het visitekaartje van de Commissie Meijers. Mijn taken variëren van het redigeren en schrijven van notities tot het signaleren van relevante nationale en internationale ontwikkelingen in wetgeving, jurisprudentie en literatuur.

Maar daarnaast doe ik ook juridisch onderzoek en vertegenwoordig ik de Commissie Meijers bij seminars, hoorzittingen en bezoeken op zowel nationaal als Europees niveau. En ik bereid de plenaire vergaderingen voor waar alle leden samenkomen eens in de 6 weken. Ook ben ik betrokken binnen het dagelijks bestuur samen met de vicevoorzitters en voorzitter van de Commissie. Een heel divers takenpakket dus, en dat maakt het ook zo fascinerend.

Barbara: wat verwacht je van de komende periode voor het werk van de Commissie Meijers?

Jasper: er zijn op het moment een hoop bewegingen op politiek en juridisch vlak binnen de Europese Unie. Ik voorzie een periode voor de Commissie Meijers waarin het zich, middels het verstrekken van informatie en deskundigheid, sterk kan maken voor de bescherming van de democratische rechtsstaat en fundamentele rechten. Ik ben met name erg enthousiast over de aanstaande, door de CM georganiseerde, bijeenkomst in Brussel (op 16 en 17 maart 2023) waarbij studenten aan het werk gaan met de vraag wat zij zelf kunnen doen om de rechtsstaat binnen de EU te waarborgen.

Jasper: waar ben je het meest trots op?

Barbara: waar ik het meest trots op ben sinds ik hier werk (mei 2022) is toch wel de notitie die we hebben geschreven als reactie op de Kamerbrief inzake de opvangcrisis. De impact die we hiermee hadden was heel groot; zowel in de media als in het inhoudelijke politieke debat is het werk van de Commissie Meijers op dit specifieke dossier meerdere malen genoemd. Ik vind het heel mooi om te zien dat ons werk daadwerkelijk landt daar waar het moet landen, in dit geval bij de Staatssecretaris van Asiel

& Migratie, Eric van der Burg. Het teamwerk dat ontstond tijdens het schrijven van deze notitie is ook noemenswaardig. Kortom, allerlei elementen waar ik heel trots op ben!

Barbara: tot slot, wat is iets wat de meeste collega's van jou niet weten?

Jasper: dat ik in mijn vrije tijd aan kickboksen en yoga doe, en dat ik elk jaar mijn moeder help bij het scheren van haar zeven schapen.

Jasper: wat zou jij de Commissie Meijers tot slot willen meegeven voor 2023?

Barbara: blijf vooral impact maken door in te zetten op een democratische en transparante Europese Unie die handelt met respect voor mensenrechten. Betrek daarbij in je werk diverse perspectieven zodat we oog blijven houden voor de blinde vlekken. Daarnaast blijft het belangrijk, als je echt impact wilt maken in Europa, om snel en adequaat te interveniëren op besluitvormings- en wetgevingsprocessen in de EU.

Het huidige secretariaat van de Cie Meijers

Jasper van Berckel Smit

In juni 2022 is Jasper toegetreden tot de commissie-Meijers als projectmedewerker voor het project 'Waarborging van de rechtsstaat in de Europese Unie'. Naast zijn werk bij de commissie is Jasper als PhD-onderzoeker internationaal vluchtelingen- en migratierecht verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van Amsterdam (Universiteit van Amsterdam). Eerder werkte hij als junior docent aan dezelfde faculteit, nadat hij daar zijn LLM International and European Law had afgerond.

Barbara Safradin

Sinds mei 2022 is Barbara secretaris bij de Commissie Meijers en onderzoeker EU-asielrecht (UU). Zij is afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht en heeft de LLM European Law (cum laude) en de tweejarige LLM Legal Research (cum laude) behaald. Tijdens haar studie liep Barbara stage bij de Nederlandse Ambassade in Kroatië, waar ze in het kader van het Nederlandse EU-voorzitterschap (2016) werkte aan migratie- en minderheidsvraagstukken. Daarnaast deed ze binnen het Horizon 20-20 project 'ETHOS', onderzoek naar nieuwe integratieve juridische en empirische perspectieven op rechtvaardigheid en billijkheid voor kwetsbare groepen in Europa.

Stichting tot Steun Commissie Meijers

De Stichting tot Steun Commissie Meijers is in 2015 opgericht om de Commissie Meijers te faciliteren, met name op het gebied van fondsenwerving. Aanleiding voor de oprichting van de stichting is de noodzaak om nieuwe financierende partijen aan te trekken en met succes: we hebben momenteel een groot aantal donateurs die ons steunen, zoals het Gieskes Strijbis Fonds, Stichting Democratie en Media, Artikel 1, UAF, en de meest recente: Ministerie BZK. Op dit moment telt het bestuur van Stichting tot Steun Commissie Meijers drie leden:

[Arriën Kruyt \(voorzitter sinds 2021\)](#)

[Nilza Pinto \(secretaris sinds 2015\)](#)

[Barbara Safradin \(penningmeester sinds juli 2022\).](#)

De zittingstermijn is 4 jaar waarbij het bestuur een rooster van aftreden opstelt zoals is neergelegd in artikel 4 van de statuten van Stichting tot Steun. Nilza Pinto is per 1 januari 2023 afgetreden als bestuurslid. Sanne Buisman heeft Nilza Pinto opgevolgd per 1 januari 2023 in de functie van secretaris.

De financiële cijfers over 2022 zullen tegen de zomer van 2023 gepubliceerd worden en zullen beschikbaar zijn via [deze link](#).

Lijst van brieven en commentaren

CM2201	Comment on the AI Regulation
CM2202	Comment on consultation equality bodies
CM2203	Commentary on the Commission Proposal Amending the Schengen Borders Code (COM(2021) 891)
CM2204	Brief aan de Vaste Kamercommissie Europese Zaken van de Tweede Kamer betreffende de aanstaande agendering door het Kabinet van een wetsontwerp voor informatievoorziening van de Staten-Generaal inzake Europese besluitvorming
CM2205	Notitie betreffende de gebrekkige toepassing van de Tijdelijke beschermingsrichtlijn in Nederland
CM2206	Comment on the Commission's Proposal to recast Directive 2003/109 on the status of long-term resident third-country nationals (COM(2022) 650)
CM2207	Reactie van de Commissie Meijers op de Kamerbrief inzake besluitvorming omtrent de opvangcrisis
CM2208	Comments of the Meijers Committee on the proposal for a Decision on the non-recognition of Russian travel documents issued in occupied foreign regions
CM2209	Comment on the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the protection of the environment through criminal law and replacing Directive 2008/99/EC, COM(2021) 851 final
CM22010	Note on the Communication from the Commission to the European Parliament and the Council-A more inclusive and protective Europe: extending the list of EU crimes to hate speech and hate crime – 9 December 2021 (COM(2021) 777 final)
CM22011 SLAPP	Comment Meijers Committee on European Commission Initiative SLAPP
CM22012	Verzoek tot openbaarmaking wetgevingsadvies Piri en Kamminga (voorheen Majj en Anne Mulder) tot verbetering van de informatiepositie van de Staten-Generaal met Betrekking tot de EU

Ledenlijst per 1 januari 2023

Prof. Ashley Terlouw	Prof. André Nollkaemper
Barbara Safradin	Dr. Marloes Van Noorloos
Jasper van Berckel Smit	Prof. Jannemieke Ouwerkerk
Dr. Evelien Brouwer	Nilza Pinto
Dr. Sanne Buisman	Sadhia Rafi
Prof. Hemme Battjes	Prof. Jorrit Rijpma
Dr. Els De Busser	Prof. Theo De Roos
Dr. Sarah Eskens	Dirk Schaap
Dr. Melanie Fink	Dr. Anne-Marie Smit
Dr. Pim Geelhoed	Nico Tuijn
Prof. Kees Groenendijk	Dr. Karin de Vries
Dr. Maarten Den Heijer	Barbara Wegelin
Prof. Hielke Hijmans	Prof. Frederik Zuiderveen Borgesius
Dr. Eva Hilbrink	Dr. Janna Wessels
Dr. Maarten Hillebrandt	Simon J. van der Woude
Rob van der Hoeven	Dr. Joske Graat
Dick Houtzager	Dr. Sjaraj Lestrade
Arrien Kruyt	Dr. Bahija Aarrass
Prof. John Morijn	Prof. Tarlach McGonagle
Ellen Nissen	